

Všeobecné požiadavky BOZP a OPP

Mgr. Lucia Rušinová, BT a TPO
Ing. Šimon Dely, BT a TPO

I. časť
Všeobecné požiadavky BOZP

II. časť
Všeobecné požiadavky OPP

► Prečo sa správať bezpečne?

Chcem sa domov vrátiť k rodine – nechcem dopadnúť takto:

► Ako sa správať bezpečne?

Mať dostatočné právne vedomie, pri práci rozmýšľať

Zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov

- ▶ ustanovuje všeobecné zásady prevencie a základné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na vylúčenie rizík a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce

Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ je v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci povinný dodržiavať povinnosti ustanovené osobitnými predpismi a ďalej je povinný:

- a) vykonávať opatrenia so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce a v súlade s právnymi predpismi na zaistenie BOZP*
- b) zlepšovať pracovné podmienky a prispôbovať ich zamestnancom; zohľadňovať pritom skutočné a predvídateľné okolnosti a dosiahnuté vedecké a technické poznatky,*
- c) zabezpečovať, aby chemické faktory, fyzikálne faktory, biologické faktory, faktory ovplyvňujúce psychickú pracovnú záťaž a sociálne faktory neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov*
- d) určovať bezpečnostné pracovné postupy*

Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

- e) *zabezpečovať, aby pracoviská, komunikácie, pracovné prostriedky, materiály, pracovné postupy, výrobné postupy, usporiadanie pracovných miest a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov a na ten účel zabezpečovať potrebnú údržbu a opravy,*
- f) *odstraňovať nebezpečenstvo a ohrozenie, a ak to podľa dosiahnutých vedeckých a technických poznatkov nie je možné, vykonať opatrenia na ich obmedzenie a pripravovať opatrenia na ich odstránenie,*
- g) *nahrádzať namáhavé a jednotvárne práce a práce v sťažených a zdraviu nebezpečných alebo škodlivých pracovných podmienkach vhodnými pracovnými prostriedkami, pracovnými postupmi, výrobnými postupmi a zdokonaľovaním organizácie práce,*
- h) *určovať a zabezpečovať ochranné opatrenia, ktoré musia vykonať, a ak je to potrebné, určovať a zabezpečovať ochranné prostriedky, ktoré sa musia používať,*

Všeobecné povinnosti

zamestnávateľa

- i) písomne vypracovať, pravidelne vyhodnocovať a podľa potreby aktualizovať koncepciu politiky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci obsahujúcu zásadné zámery, ktoré sa majú dosiahnuť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, a program realizácie tejto koncepcie, ktorý obsahuje najmä postup, prostriedky a spôsob jej vykonania; to sa nevzťahuje na zamestnávateľa, ktorý zamestnáva menej ako 11 zamestnancov,*
- j) vydávať vnútorné predpisy, pravidlá o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a dávať pokyny na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,*
- k) vypracovať a podľa potreby aktualizovať vlastný zoznam prác a pracovísk*
 - 1. zakázaných tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám,*
 - 2. spojených so špecifickým rizikom pre tehotné ženy, matky do konca deviateho mesiaca po pôrode a pre dojčiace ženy,*
 - 3. zakázaných mladistvým zamestnancom,*
- l) viesť a uchovávať predpísanú dokumentáciu, záznamy a evidenciu súvisiacu s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci, päť rokov odo dňa, keď bol v nich vykonaný posledný záznam, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak,*

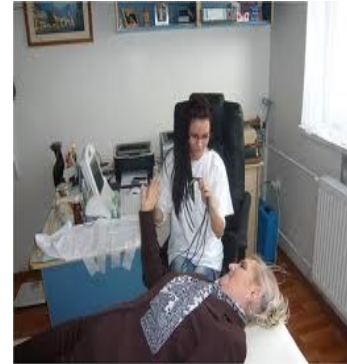
Všeobecné povinnosti

m) zaraďovať zamestnancov na výkon práce so zreteľom na ich zdravotný stav a schopnosti a na ich vek, kvalifikačné predpoklady a odbornú spôsobilosť podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a nedovoliť, aby vykonávali práce, ktoré nezodpovedajú ich zdravotnému stavu a schopnostiam a na ktoré nemajú vek, kvalifikačné predpoklady a doklad o odbornej spôsobilosti podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

n) zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu, vrátane lekárskeho preventívneho prehliadku vo vzťahu k práci, a to v pravidelných intervaloch s prihliadnutím na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku, ako aj vtedy, ak o to zamestnanec požiadava,

o) poskytovať zamestnancom prestávky v práci z dôvodu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

p) nepoužívať pri prácach, pri ktorých sú zamestnanci vystavení zvýšenej možnosti vzniku úrazu alebo iného poškodenia zdravia, taký spôsob odmeňovania za prácu, ktorý by pri zvyšovaní pracovných výkonov mohol mať za následok ohrozenie bezpečnosti alebo zdravia zamestnancov.

Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

Oboznamovanie a informovanie zamestnancov

Zamestnávateľ je povinný vykonať oboznámenie zamestnanca najmä:

- ✗ pri jeho prijatí do zamestnania,
- ✗ pri preložení na iné pracovisko,
- ✗ pri prevedení na inú prácu
- ✗ pri zavedení novej technológie, nových pracovných postupov
- ✗ zavedení strojov a zariadení do prevádzky
- ✗ pri pracovných úrazoch.

Oboznámenie sa musí prispôbovať novým alebo zmeneným nebezpečenstvám a ohrozeniam.

Školenie BOZP sa musí vykonávať pravidelne **najmenej raz za dva roky**, o čom vyhotoví písomný záznam.

Povinnosť označovať zreteľne pracoviská a zariadenia, ktoré môžu ohroziť alebo poškodiť zdravie zamestnanca, a používať označenia, symboly a signály na zaistenie BOZP v súlade s osobitným predpisom.

Povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ je povinný pravidelne, zrozumiteľne a preukázateľne oboznamovať každého zamestnanca

- ▶ s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na **zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci**, so zásadami bezpečnej práce, zásadami ochrany zdravia pri práci, zásadami bezpečného správania na pracovisku a s bezpečnými pracovnými postupmi a overovať ich znalosť tak, aby sa vykonávalo najmenej **raz za 2 roky**
- ▶ s existujúcim a predvídateľným **nebezpečenstvom a ohrozením**, s dopadmi, ktoré môžu spôsobiť na zdraví, a s ochranou pred nimi,
- ▶ so **zákazom vstupovať do priestoru**, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť život alebo zdravie zamestnanca.

Povinnosti zamestnávateľa – § 6

- na zaistenie bezpečnosti práce technickými a organizačnými opatreniami zamestnávateľa:

- TECHNICKÉ:

zamestnávateľ prevádzkuje len také zariadenia, ktoré zodpovedajú platným slovenským technickým predpisom a STN (*napr. prac. stroje, zariadenia z dovozu majú príslušný atest*);

- ORGANIZAČNÉ:

- zisťovať *nebezpečenstvá a ohrozenia, posudzovať riziko* a o tom vypracovať písomný dokument;
- pre zamestnancov, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, pri práci bezplatne poskytnúť účinné *osobné ochranné pracovné prostriedky*
- *zaradovať zamestnancov* na práce so zreteľom na ich *zdravotný stav, schopnosti a oprávnenia*.

Povinnosti zamestnávateľa

Zamestnávateľ je povinný sústavne kontrolovať a vyžadovať **dodržiavanie právnych predpisov a ostatných predpisov** na zaistenie BOZP, zásad bezpečnej práce, ochrany zdravia pri práci a bezpečného správania na pracovisku a bezpečných pracovných postupov.

- **bezpečnosť strojov a zariadení**

- **správanie zamestnancov**

- dodržiavanie predpisov a postupov
 - používanie OOPP
 - či nie sú pod vplyvom alkoholu
 - na odlúčených pracoviskách
 - zákaz fajčenia v priestoroch

- **zamestnávateľské prostredie**

- predpísané merania– hygienické vybavenie, čistota
 - škodlivé faktory– značenie pracoviska
 - únikové cesty

Bezpečnostno-technická služba

– poskytuje zamestnávateľovi **poradenské služby** v oblasti odborných, metodických, organizačných, kontrolných, koordinačných, vzdelávacích úloh a iných úloh **pri zaisťovaní BOZP**, najmä z hľadiska primeranosti pracovných priestorov a stavieb, pracovných procesov a pracovných postupov, pracovných prostriedkov.

Úlohy realizuje:

bezpečnostný technik

zamestnávateľ

Rizikové práce

- podľa miery výskytu a hodnotenia zdravotných rizík, faktorov práce a pracovného prostredia, zmien zdravotného stavu zamestnancov sa pracovné činnosti zaraďujú do štyroch kategórií:

1. pracovné činnosti, v ktorých **nie je riziko** poškodenia zdravia zamestnanca vplyvom práce a pracovného prostredia

2. pracovné činnosti, pri ktorých faktory práce a pracovného prostredia **neprekračujú limity** ustanovené osobitnými predpismi a úroveň zdravotných rizík nepoškodí zdravie.

3. – je potrebné použiť OOPP,
– expozícia faktorom práce a pracovného prostredia môže u zamestnanca spôsobiť poškodenie zdravia.

4. – nie je možné znížiť expozíciu na stanovený limit, – expozícia prekračuje limity, potrebné vykonať organizačné opatrenia a použiť OOPP.

3. a 4. kat. sú rizikové. – kombinácia expozície viacerých faktorov v 3 kat

POVINNOSTI ZAMESTNANCOV

- ▶ dodržiavať právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie BOZP, pokyny na zaistenie BOZP, zásady bezpečnej práce, zásady ochrany zdravia pri práci a zásady bezpečného správania na pracovisku a určené pracovné postupy, s ktorými bol riadne a preukázateľne oboznámený.

T. j. dbať o svoju bezpečnosť, ale i o bezpečnosť osôb, ktoré sa v priestore výkonu prác nachádzajú alebo môžu byť touto činnosťou ohrozené

▶ **Dodržiavať pokyny a zásady bezpečného správania na pracovisku**

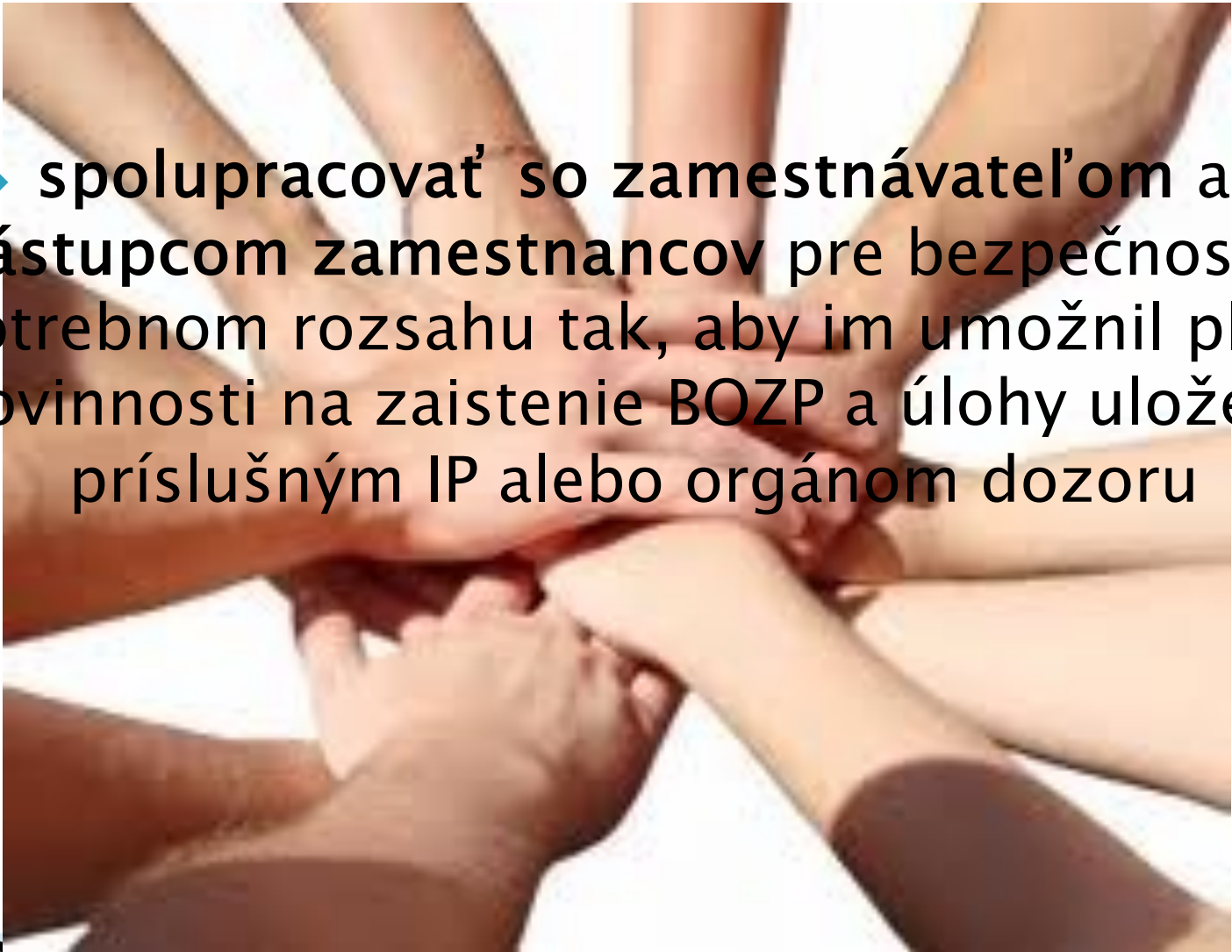
Napr. chôdza po schodišti:

- *Bežná chôdza po schodišti a pád s následným zranením = tzv. bežné riziko práce zamestnanec nemá vinu na vzniku úrazu.*
- *Chôdza po dvoch schodoch z dôvodu náhlenia a následný pád = porušenie zásady bezpečného správania na pracovisku.*

POVINNOSTI ZAMESTNANCOV

- ▶ **spolupracovať so zamestnávateľom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť v potrebnom rozsahu tak, aby im umožnil plniť povinnosti na zaistenie BOZP a úlohy uložené príslušným IP alebo orgánom dozoru**

Povinnosti zamestnancov

- ▶ zúčastňovať sa na oboznamovaní a inom vzdelávaní zabezpečovanom zamestnávateľom v záujme BOZP a podrobiť sa overovaniu jeho znalosti,
- ▶ vykonávať práce, obsluhovať a používať pracovné prostriedky, materiály, nebezpečné látky a ostatné prostriedky v súlade s
 - návodom na používanie, s ktorým bol riadne a preukázateľne oboznámený,
 - poznatkami, ktoré sú súčasťou vedomostí a zručností v rámci získanej odbornej spôsobilosti,
- ▶ používať určeným spôsobom pridelené osobné ochranné pracovné prostriedky a riadne s nimi hospodáriť,

Povinnosti zamestnancov

- ▶ obsluhovať pracovné prostriedky a vykonávať činnosti s vyšším rizikom, ktoré ustanovujú osobitné predpisy, len ak má na ich obsluhu a vykonávanie osvedčenie alebo preukaz a ak je zamestnávateľom poverený na túto obsluhu alebo vykonávanie činnosti,

Napr. nerozoberať, neopravovať el. zariadenia, stroje, náradie, spotrebiče, viesť motorové vozidlo a pod.

- ▶ náležite používať bezpečnostné a ochranné zariadenia, nevyradovať ich z prevádzky a svojvoľne ich nemeniť,

Povinnosti zamestnancov

- ▶ dodržiavať zákaz vstupovať do priestoru, zdržiavať sa v priestore a vykonávať činnosti ustanovené osobitnými predpismi, ktoré by mohli bezprostredne ohroziť jeho život alebo zdravie,

- ▶ oznamovať bez zbytočného odkladu vedúcemu zamestnancovi alebo podľa potreby BT alebo ABT, zástupcovi zamestnancov pre bezpečnosť, príslušnému inšpektorátu práce alebo príslušnému orgánu dozoru tie nedostatky, ktoré by pri práci mohli ohroziť bezpečnosť alebo zdravie,

Napr. poškodenie prívodnej šnúry el. energie k tech. zariadeniam, strojom a pod., oslňovanie prirodzeným alebo umelým osvetlením pri práci, nedostatočný pracovný priestor a pod.

Povinnosti zamestnancov

- ▶ podrobiť sa lekárskeým preventívnym prehliadkam vo vzťahu k práci,
 - pred uzatvorením pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu alebo pred začatím výkonu práce,
 - v súvislosti s výkonom práce,
 - pred zmenou pracovného zaradenia,
 - pri skončení pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu,
 - po skončení pracovnoprávneho vzťahu alebo obdobného pracovného vzťahu, ak o to zamestnanec požiada.

Povinnosti zamestnancov

Periodické lekárske prehliadky

- ▶ **1. a 2. kategória** – nevyžadujú sa, ak zamestnanec nevykonáva práce s osobitnou zdrav. spôsobilosťou (vodič),
 - ▶ **3. kategória** – 1 krát za 2 roky,
 - ▶ **4. kategória** – 1 krát ročne.
- } vykonávajú
lekári
pracovnej
zdravotnej
služby

Povinnosti zamestnancov

- ▶ nepožívať alkoholické nápoje, omamné látky a psychotropné látky na pracoviskách a v priestoroch zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk a priestorov, nenastupovať pod ich vplyvom do práce,
- ▶ podrobiť sa vyšetreniu, ktoré vykonáva zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy, aby zistil, či zamestnanec nie je pod ich vplyvom

Okruh zamestnancov zamestnávateľa a iných osôb oprávnených dať zamestnancovi pokyn, aby sa podrobil vyšetreniu je uvedený v samostatnej smernici

Povinnosti zamestnancov

- ▶ dodržiavať určený zákaz fajčenia na pracoviskách

Zamestnávateľ môže vydať zákaz fajčenia v celom objekte zamestnávateľa, alebo fajčenie povoliť len na vyhradených miestach alebo miestnostiach k tomu určených.

Práva zamestnanca

- ▶ na informácie o rizikách, ktoré sa vyskytujú pri pracovnej činnosti a o opatreniach na ochranu pred ich pôsobením

Práva zamestnanca

- ▶ prerokúvať so zamestnávateľom všetky otázky BOZP súvisiace s jeho prácou
- ▶ odmietnuť vykonať prácu alebo opustiť pracovisko, ak sa dôvodne domnieva, že je bezprostredne a vážne ohrozený život alebo zdravie jeho alebo iných osôb

Napr. *Odmietnuť riadiť služobné motorové vozidlo, ktorého technický stav nezodpovedá požiadavkám predpisov na prevádzku na pozemných komunikáciách.*

Prestávky v práci

– ak je pracovná zmena je dlhšia ako šesť hodín,
prestávka na odpočinok a jedenie v trvaní **30 minút**,

– prestávky na odpočinok a jedenie sa nezapočítavajú do
pracovného času,

Bezpečnostné prestávky – prestávky poskytované z dôvodov
zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci sa
započítavajú do pracovného času

DENNÝ – medzi koncom jednej a začiatkom druhej zmeny najmenej **12**
po sebe nasledujúcich hodín v priebehu 24 hodín (mladiství 14 hodín)

V TÝŽDNI – raz za týždeň **2 po sebe nasledujúce dni** nepretržitého
odpočinku, ktoré musia pripadať na sobotu a nedeľu alebo na
nedeľu a pondelok.

Výnimky: raz za týždeň najmenej 24
hodín nepretržite

**DNI PRACOVNÉHO POKOJA,
SVIATKY** (príplatky 50%)

DOVOLENKA – 4 (5) týždňov

Práca nadčas

V kalendárnom roku možno nariadiť:

- možno nariadiť max. 150 hodín ročne,
- možno dohodnúť navyše 250 hodín ročne (tzn. 400 hodín ročne),
- max. v priemere 8 hodín týždenne (počas 4 mesiacov).

Práca nadčas sa nezapočítava, ak:

- ak zamestnanec dostane náhradné
- pri mimoriadnych udalostiach,
- pri naliehavých opravárskych prácach.

Pracovné podmienky žien – obdobie tehotenstva

– zamestnávateľ je povinný vykonať dočasnú úpravu pracovných podmienok

Zoznamy zakázaných prác a pracovísk
ženám, tehotným ženám, dojčiacim
ženám,
matkám do konca deviateho mesiaca
po pôrode

Tehotná žena **nesmie byť zamestnávaná ani prácami**, ktoré podľa lekárskeho posudku **ohrozujú jej tehotenstvo** zo zdravotných príčin spočívajúcich v jej osobe.

Zamestnávateľ ženu preradí dočasne na prácu, ktorá je **pre ňu vhodná** a pri ktorej môže dosahovať rovnaký zárobok ako pri doterajšej práci v rámci pracovnej zmluvy,

Nočná práca je tehotným ženám zakázaná.

Ergonómia pracoviska

Pracovné stanovištia:

musia byť vyhotovené tak, aby zodpovedali ergonómickým požiadavkám, kde to vyžadujú podmienky pracovného procesu musia byť chránené pred nepriaznivými vplyvmi

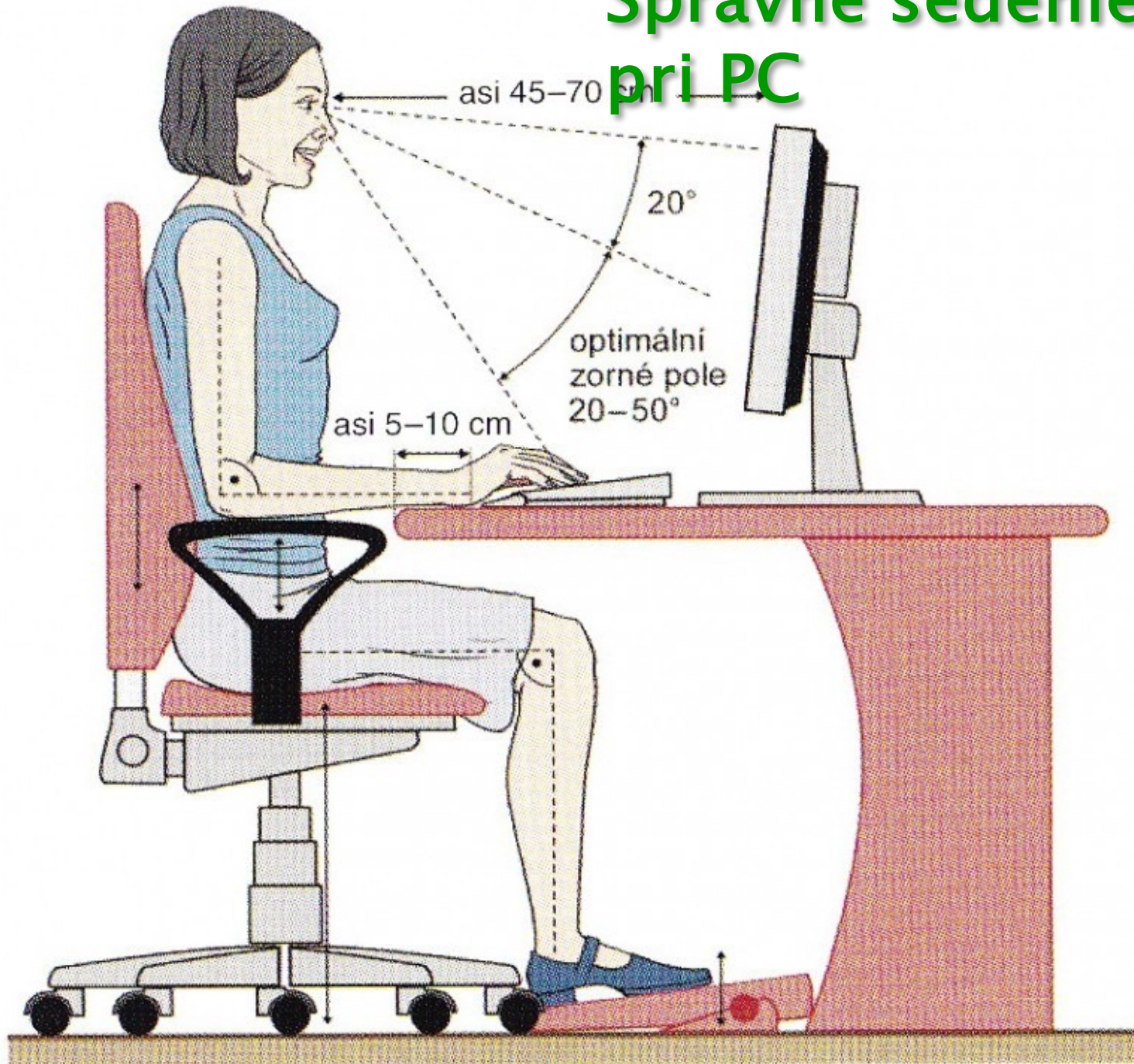
Pracovné sedadlo musí byť vyhotovené tak, aby:

- umožňovalo bezpečný pracovný úkon,
- zabezpečovalo stabilitu a pohodlné sedenie pri práci,
- aby jeho sedacia plocha bola nastaviteľná,
- musí byť vybavené chrbtovým operadlom.

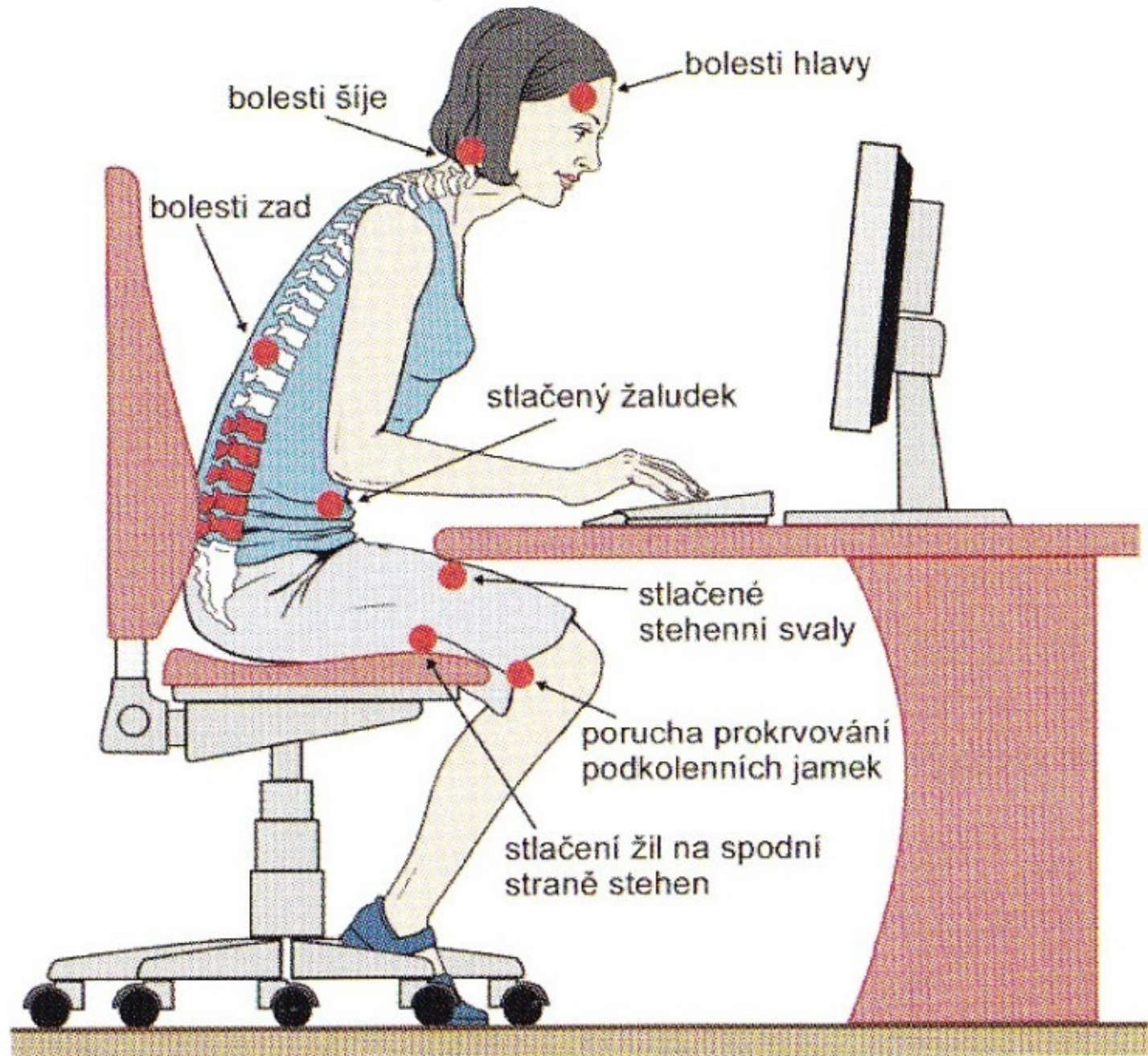
Pracovný stôl:

plocha prac. stola a jej výška nad podlahou musí byť prispôbena druhu vykonávanej práce, pracovnej polohe a potrebám zrakovej kontroly

Správne sedenie pri PC

Nesprávne sedenie pri PC

HYGIENICKÉ POŽIADAVKY NA PRACOVNÉ PROSTREDIE

Priestorové pomery:

v priestoroch určených na trvalý výkon práce musí na jedného pracovníka pripadať min. 15 m³ vzdušného nezastavaného priestoru a min. 2 m² voľnej podlahovej plochy a výšku podlahy ku stropu min. 3 m.

Osvetlenie prac. priestoru:

pracovné stanovište a pracovníci pri dennom osvetlení priestorov nesmú byť priamo oslnení. Požiadavky na umelé osvetlenie sú určené tech. normami.

Vetranie a vykurovanie:

vo všetkých priestoroch pracovišok musí sa zabezpečiť výmena vzduchu vetraním. Optimálne a únosné mikroklimatické podmienky na pracoviskách sa určujú v závislosti na odeve, vykonávanej činnosti, čase a ďalších činiteľoch.

ZA OBCHÁDZANIE S EL.

ZARIADENIAMI *osobami poučenými*

Zákaz pracovať na nekrytých živých častiach el. zariadení, ani sa ich dotýkať priamo alebo akýmkoľvek predmetom.

Napr. pri neopatrnnej manipulácii pri výmene žiarovky je možný dotyk ruky s nekrytými živými časťami v objímke žiarovky

Obsluhovať el. zariadenia len v súlade s návodom na obsluhu od výrobcu.

Vykonávať udržiavacie práce na el. zariadení (*napr. čistenie, bežné prehliadky*) len pri vypnutom stave.

Osobné ochranné pracovné

prostriedky

Na zabezpečenie ochrany života alebo zdravia zamestnancov pri práci prostredníctvom OOPP je zamestnávateľ povinný:

- vypracovať **zoznam** poskytovaných OOPP na základe **hodnotenia nebezpečenstiev**,
- bezplatne poskytovať** zamestnancom, u na používanie pri práci potrebné účinné OOPP,
- udržiavať** OOPP v používateľnom a vo funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.

OOPP je:

každý prostriedok nosený, držaný alebo inak používaný pri práci zamestnancom, ktorý je určený na ochranu bezpečnosti a zdravia zamestnanca pred nebezpečenstvom vrátane jeho doplnkov a príslušenstva

OOPP nie je:

- bežný pracovný odev, uniforma a obuv,
- prostriedok, ktorým záchranné zložky poskytujú pomoc,
- prostriedok používaný pri cestnej doprave,
- športový výstroj,
- prostriedok na sebaobranu a na odstrašovanie.

MANIPULÁCIA S BREMENAMI

Pri manipulácii s bremenami byť opatrný, nepreceňovať svoje sily, dodržiavať dovolené hmotnostné limity podľa Nariadenia vlády č.281 /2006 Z. z. (muži, ženy a mladiství)

▶ Zásady bezpečnej práce:

- pri práci s bremenami dodržiajte bezpečné pracovné postupy a používajte ochranné zariadenia a pomôcky,
- zdvíhané bremeno má byť čo najbližšie pri tele, bremeno uchopiť v podrepe s napätými nohami a rovným vzpriameným chrbtom,
- s bremenom manipulovať plynulo bez trhavých pohybov,
- bremeno si rovnomerne rozložiť, nikdy ho nesmiete náhle pustiť,
- pri prenášaní bremien viacerými osobami sa vopred dohodnúť na spôsobe dvíhania, prenášania a ukladania bremena
- pri ukladaní bremien na podlahu, pracovnú plochu, stôl a pod. používať pomôcky (drevené dosky, hranolčeky a pod.)

Smerné hmotnostné hodnoty oboma rukami zdvíhaných a prenášaných bremien, maximálna hmotnosť bremena a maximálna celozmenová hmotnosť za zmenu pre mužov a ženy rôznych vekových kategórií v základnej polohe postojacky a pri priaznivých a nepriaznivých podmienkach v trvaní maximálne 1 hodinu za zmenu

Vek	Podmienky	Maximálna hmotnosť bremena		Maximálna celozmenová hmotnosť (kg)	
		Muži	Ženy	Muži	Ženy
18 - 29 r.	priaznivé	50 kg	15 kg	10 000	6 500
	nepriaznivé	40 kg	10 kg	8 000	5 500
30 - 39 r.	priaznivé	45 kg	15 kg	7 500	6 500
	nepriaznivé	40 kg	10 kg	7 200	5 500
40 - 49 r.	priaznivé	40 kg	15 kg	6 500	6 000
	nepriaznivé	35 kg	10 kg	6 000	5 500
50 - 60 r.	priaznivé	35 kg	10 kg	5 500	5 000
	nepriaznivé	30 kg	5 kg	5 000	4 000

Ručná manipulácia s bremenami

Aké pohyby zaťažujú chrbticu

PRACOVNÝ ÚRAZ (ďalej len PÚ)

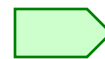
▶ DEFINÍCIA

je akékoľvek poškodenie zdravia alebo smrť, ku ktorému dôjde náhlym, násilným a krátkodobým pôsobením vonkajších vplyvov nezávisle na vôli zraneného, pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

▶ DRUHY PRACOVNÝCH ÚRAZOV PODĽA ZÁVAŽNOSTI:

- *smrteľný*
- *ťažký*
- *hromadný*
- *ostatný*

POSTUP PRI VZNIKU PÚ

- ▶ Oznamovať nadriadenému svoj pracovný úraz alebo úraz inej osoby, ktorého bol svedkom

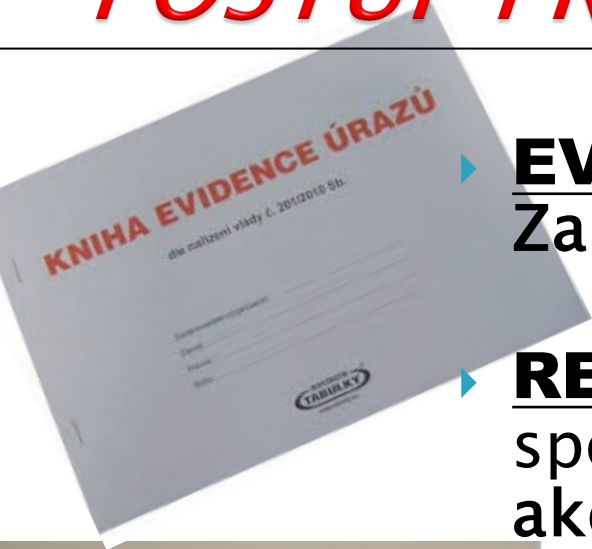
Pokiaľ zranený zamestnanec nie je schopný úraz oznámiť sám, oznamuje ho nadriadenému ten, kto sa o ňom dozvedel.

Ak je zamestnanec schopný svoje poranenie oznámiť nadriadenému, musí tak učiniť čo najskôr.

Vzniknuté poranenie zamestnanca prešetruje zamestnávateľ, ktorý zatrieduje úrazy na evidované a registrované a vykonáva ďalšie úkony vo vzťahu k dotknutým orgánom.

POSTUP PRI VZNIKU PÚ

▶ **EVIDOVAŤ** – drobné zranenie bez PN. Zapísať do KNIHY ÚRAZOV.

▶ **REGISTROVAŤ** – úraz, ktorým bola spôsobená PN zamestnanca trvajúca viac ako tri dni alebo smrť zamestnanca, ku ktorej došlo následkom pracovného úrazu

Záznam o registrovanom pracovnom úraze

1	Miesto a pracovisko, št. z. zariadenia	Práca	Práca
2	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)
3	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)
4	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)
5	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)
6	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)
7	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)
8	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)	Príčina úrazu (podľa prílohy č. 1)

Registrácia:

- zistenie príčin a ďalších okolností vzniku PÚ
- spísanie ZÁZNAMU o PÚ do 4 dní po ohlásení úrazu
- vykonanie potrebných opatrení proti opakovaniu PÚ
- zaslanie odpisov Záznamov o úrazoch na príslušný Inšpektorát práce, Zdravotnú a Sociálnu poisťovňu

POSTUP PRI VZNIKU PÚ

Príloha č. 1: Vzor knihy pre evidenciu pracovných úrazov

Dátum, hodina a miesto úrazu	Meno a priezvisko zraneného	Popis ako doško k úrazu	Zranená časť tela	Svedok úrazu	Podpis

ZODPOVEDNOSŤ ZA ŠKODU PRI PÚ A PRI CHOROBE Z POVOLANIA

▶ **Zamestnávateľ sa zbaví zodpovednosti:**

celkom, ak preukáže, že jedinou príčinou škody bola skutočnosť:

- *postihnutý zamestnanec svojim zavinením porušil právne predpisy alebo ostatné predpisy na zaistenie BOZP alebo pokyny na zaistenie BOZP, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený a ich znalosť a dodržiavanie sa sústavne vyžadovali a kontrolovali, alebo*
- *škodu si spôsobil postihnutý zamestnanec pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok a zamestnávateľ nemohol škode zabrániť*

sčasti, ak preukáže, že:

- *postihnutý zamestnanec porušil svojim zavinením právne predpisy alebo ostatné predpisy alebo pokyny na zaistenie BOZP, hoci s nimi bol riadne a preukázateľne oboznámený, a že toto porušenie bolo jednou z príčin škody,*
- *jednou z príčin škody bolo, že zamestnanec bol pod vplyvom alkoholu, omamných látok alebo psychotropných látok.*

Bezpečnostné a zdravotné označenie

Trvalé značky sa používajú na označenie zákazu, výstrahy, príkazu, na označenie

núdzových východov, únikových ciest a na umiestnenie a označenie prostriedkov prvej pomoci a označenia zariadenia na ochranu pred požiarmi.

Miesto, na ktorom je nebezpečenstvo zrážky s prekážkou alebo nebezpečenstvo pádu, sa trvalo vyznačuje bezpečnostnou farbou alebo značkami. Komunikácie sa trvalo vyznačujú bezpečnostnou farbou.

Dočasné označenie pre svetelné označenie, akustické signály alebo slovná komunikácia a ručné signály sa použijú, ak to situácia vyžaduje, na usmernenie osôb vykonávajúcich činnosť, ktorá môže ohroziť bezpečnosť.

Bezpečnostné a zdravotné označenie

Zákazové značky

Zákaz fajčenia

Zákaz fajčenia
a používania
otvoreného ohňa

Zákaz vstupu pre chodcov

Zákaz hasenia vodou

Zákaz pitia

Nepovolaným vstup zakázaný

Priemyselným vozidlám vjazd zakázaný

Zákaz dotýkať sa

Bezpečnostné a zdravotné označenie

Výstražné značky:

Nebezpečenstvo požiaru
alebo vysokej teploty

Nebezpečenstvo výbuchu

Nebezpečenstvo jedovatej
látky

Nebezpečenstvo poleptania

Radiačné nebezpečenstvo

Nebezpečenstvo pádu alebo
pohybu zaveseného bremena

Nebezpečenstvo pohybujúcich sa
priemyselných vozidiel

Nebezpečenstvo úrazu
elektrickým prúdom

Iné nebezpečenstvo

Bezpečnostné a zdravotné označenie

Príkazové značky:

Príkaz na používanie prostriedku na ochranu zraku

Príkaz na používanie ochrannej prilby

Príkaz na používanie prostriedku na ochranu sluchu

Príkaz na používanie prostriedku na ochranu dýchacích ciest

Príkaz na používanie prostriedku na ochranu nôh

Príkaz na používanie prostriedku na ochranu rúk

Príkaz na používanie ochranného odevu

Príkaz na používanie prostriedku na ochranu tváre

Príkaz na používanie bezpečnostného závesného systému

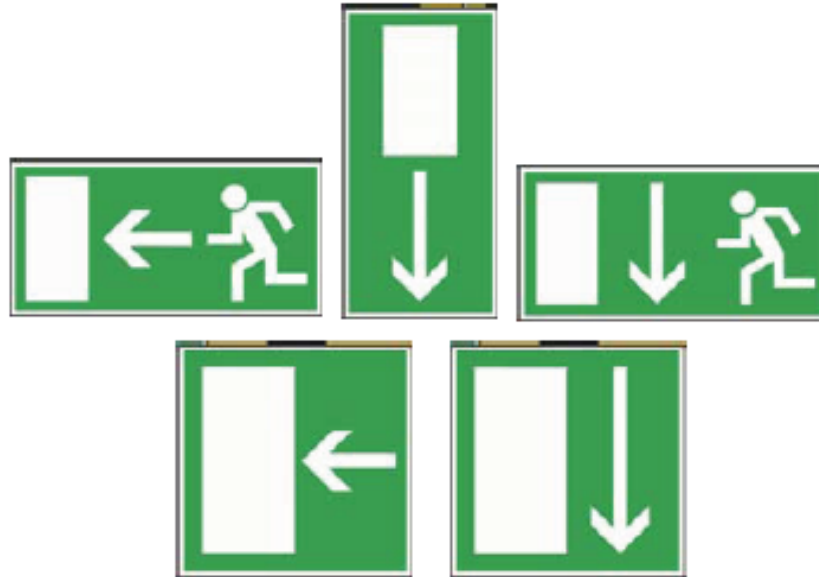
Príkaz na používanie cesty vyhradenej pre chodcov

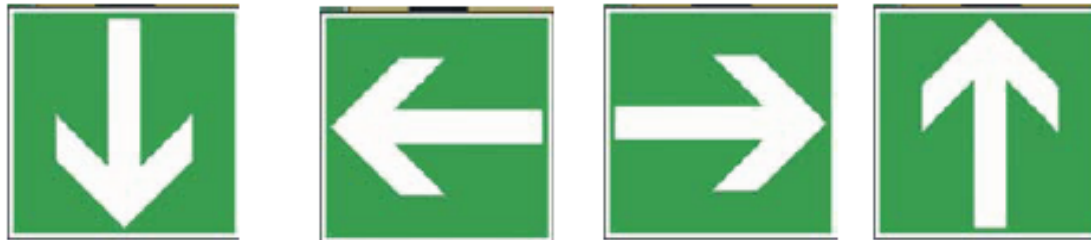
Všeobecná príkazová značka (používa sa spolu s doplnkovou značkou)

Bezpečnostné a zdravotné označenie

Evakuačné značky:

Núdzový východ alebo úniková cesta

Určenie smeru (doplnková informačná značka)

Bezpečnostné a zdravotné označenie

Značka o mieste prvej pomoci, záchrannom vybavení:

Miesto prvej pomoci

Nosidlá

Bezpečnostná sprcha

Prostriedky na vymývanie očí

Telefón na núdzové volanie

Zákon NR SR č. 125/2006 Z. z. o inšpekcií práce

- vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a ich pôsobnosť pri výkone dohľadu podľa osobitného predpisu,
- ustanovuje práva a povinnosti inšpektora práce a povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby.

Orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce:

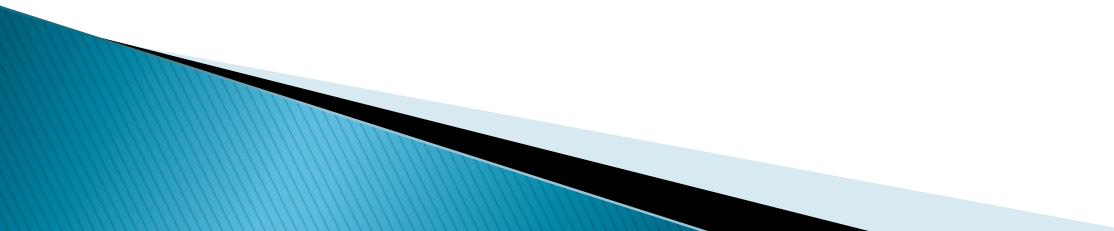
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
- Národný inšpektorát práce
- Inšpektoráty práce

Vykonáva kontrolnú činnosť zamestnávateľa na úseku **BOZP a Zákonníka práce**

- má právo kedykoľvek vstúpiť do objektov zamestnávateľa
- požaduje predloženie dokumentácie, záznamov alebo iných dokladov potrebných na výkon inšpekcie práce a požaduje ich kópie
- má právo nariadiť odstránenie zistených nedostatkov v lehotách ním určených
- má právo udeliť zamestnávateľovi pokutu do výšky 100 000 € za neplnenie uložení a požiadaviek zistených pri kontrole
- uložiť pokutu (fyzickej osobe nachádzajúcej sa na pracovisku zamestnávateľa) za porušovanie bezpečnostných predpisov vo výške od 65 € až do 650 €

II. časť

Ochrana pred požiarmi

Legislatíva OPP

Základné legislatívne požiadavky

- ▶ Zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi
- ▶ Vyhláška č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii
- ▶ Vyhláška č. 94/2004 Z.z. o protipožiarnej bezpečnosti pri výstavbe a užívaní stavieb

Ochrana pred požiarmi

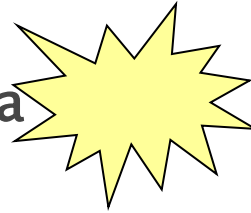
„Požiar je každé nežiaduce horenie, pri ktorom sú ohrozené životy alebo zdravie fyzických osôb, zvieratá, majetok alebo životné prostredie“.

Trojuholník horenia

INICIÁTOR

- mechanická energia
- elektrická energia
- energia z chemických reakcií

Zápalná zmes

OXIDOVADLO

- kyslík O_2 , chlór Cl, bróm Br
- chlórny, dusičny, chloristany, manganistany
- kys. dusičná HNO_3 , sírová H_2SO_4 , chloristá $HClO_4$, chlorečná $HClO_3$

HORĽAVÁ LÁTKA

- pevné látky
- kvapalné látky
- plynné látky

Povinnosti zamestnancov

Každý je povinný počínať si tak, aby svojim konaním nedal príčinu k vzniku požiaru, dodržiaval predpisy ochrany pred požiarmi, stanovené technologické postupy, príkazy, zákazy a pokyny na zaistenie ochrany pred požiarmi a konať tak, aby nedošlo k vzniku požiaru pri prevádzkovaní palivových spotrebičov, elektrotepelných spotrebičov a iných spotrebičov, pri skladovaní, ukladaní a pri používaní horľavých látok a pri manipulácii s otvoreným ohňom.

Povinnosti zamestnancov

- ▶ **Oznámiť** bez zbytočného odkladu každý požiar, ktorý vznikol na pracoviskách, v objektoch, a v ostatných priestoroch podniku. Postupovať podľa Požiarnych poplachových smerníc.
- ▶ **Dodržiavať voľný prístup** k uzáverom elektrickej energie, plynu, vody a k požiaro-technickým zariadeniam (hasiace prístroje, hydranty, EPS atď.).
- ▶ *Neskladovať pred uvedenými uzávermi a prostriedkami OPP žiadny materiál, nábytok, zariadenia a pod.!*

Povinnosti zamestnancov

- ▶ **Dodržiavať** zákazy a príkazy na označených miestach

- *Napr. Zákaz vstupu s otvoreným ohňom alebo mo telefónom; Zákaz fajčenia; atď.*

- ▶ **Vytvárať** podmienky pre rýchle zdoľanie požiaru a záchranu osôb. **Zákaz skladovať a ukladať akékoľvek predmety do komunikačných ciest slúžiacich ako únikové a evakuačné, únikové východy musia byť otvorené (odomknuté).**

Zakázané činnosti

- ▶ Zamestnanec nesmie vykonávať činnosti , na výkon ktorých nemá osobitné oprávnenie alebo odbornú spôsobilosť .
 - *Napr. vykonávať zvaračské práce, zásah do el. zariadení a pod.*
- ▶ Poškodzovať alebo zneužívať vecné prostriedky ochrany pred požiarmi .
 - *Akokoľvek ničiť alebo používať pre iné úč než ku ktorým sú určené (napr. hasiace prístroje, požiarne hadice, elektrickú požiar. signalizáciu a pod.)*

Zakázané činnosti

- ▶ Zamestnanec ďalej nesmie fajčiť alebo používať otvorený oheň na pracoviskách a v priestoroch podniku, okrem miest na to určených.
- ▶ Vypalovať porasty bylín, kríkov a stromov,
- ▶ Vyvolať bezdôvodne požiarne poplach alebo privolať bezdôvodne hasičskú jednotku.
- ▶ Brániť výkonu protipožiarnej kontroly štátneho požiarneho dozoru v objektoch a na pracoviskách zamestnávateľa.

Požiarne nebezpečenstvo

Hlavné príčiny vzniku požiarov a havárií

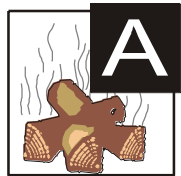
- **TECHNICKÉ CHYBY ZARIADENIA** (nedokonalý projekt a konštrukcia zariadenia a použitie nevhodných materiálov, opotrebované zariadenia, nedostatočne vyhodnotené požiaro – technické vlastnosti látok, nedostatočné znalosti o výbušnosti prachov)
- **NEDBALOSŤ V PRACOVNOM PROCESE** (nedostatočné a nekompletné prevádzkové predpisy, nedôsledné školenie zamestnancov, nedostatočné znalosti o množstvách nebezpečných materiálov a o podmienkach skladovania nebezpečných látok, nedôsledné kontrolovaná a vykonávaná údržba, nerešpektovanie protipožiarnych opatrení, nedodržiavanie zákazu

Taktika zdolávania požiaru

Čo robiť keď vznikne požiar

1. Pokúsiť sa uhasiť vzniknutý požiar, ak sa to nepodarí vyhlásiť požiarne poplach – hlasným volaním **HORÍ!**
2. Vznik požiaru i h n e d' **ohlásiť na ohlasovni požiarov – alebo** telefonicky na čís. 112 alebo 150.
3. Pri vzniku požiaru **opustiť** objekt určenými únikovými cestami a východmi.
4. Podľa možnosti pomáhať pri evakuácii zranených osôb, zvierat alebo horľavých materiálov
5. **Zhromaždiť** sa v priestore pred objektom, ktorý určí vedúci PH a vyčkať na ďalšie pokyny

Rozdelenie horľavých látok a možnosti ich hasenia

pevné látky (drevo, uhlie, papier, guma, textil)
hasenie: HP práškové ABC, vodné, penové

kvapalné látky (benzíny, oleje a tuky, alkoholy, laky, vosky)
hasenie: HP práškové ABC, penové, CO₂

plynné látky (acetylén, zemný plyn, propán, bután, metán,
hasenie: HP práškové ABC, BC

ľahké kovy (hliník Al, draslík K, sodík Na, horčík Mg,
Litium a ich zliatiny) **hasenie:** HP práškový D

Rozdelenie hasiacich prístrojov

- Prenosné hasiace prístroje

(do 20 kg)

- Pojazdné hasiace prístroje

(nad 20 kg)

Prenosné HP sa podľa druhu hasiacej látky členia

- a) vodné,
- b) penové,
- c) práškové,
- d) CO₂,

- e) halónové,
- f) s čistou hasiacou látkou

Hasiace prístroje

➤ Práškový
HP

➤ Vodný HP

➤ Snehový/CO2
HP

Požiarne hydranty

- *Požiarny hydrant – vonkajší (podzemný)*
- *Požiarny hydrant – vonkajší (nadzemný)*

Taktika zdolávania požiaru

Za žiadnych okolností nehasiť vodou:

- alkalické a ľahké kovy (Na, K, Li; Mg, Zn, Al, Ca) a ich zliatiny
- rozžeravené železo alebo uhlík, karbid vápenatý
- tuky, oleje a kyseliny (H_2SO_4)

Uvedené látky pri reakcii odoberajú vode kyslík (O_2) za súčasného uvoľňovania výbušného vodíka (H).

Pri reakcii s halónovými alternatívami alebo oxidom uhličitým (CO_2) vzniká jedovatý a výbušný oxid uhoľnatý (CO) a uhlík (C) vo forme sadzí.

Požiarne poplachové smernice

- obsahujú spôsob vyhlásenia požiarneho poplachu a
- zoznam dôležitých telefónnych čísel

- číslo na ohlasovňu požiarov
- číslo na elektrárne, plynárne, vodárne
- hasiči
- polícia
- záchranári

POŽIARNE POPLACHOVÉ SMERNICE

vymedzuje povinnosť zamestnancov v prípade vzniku požiaru - § 27 nariadenia MV SR č. 12/2002 Z. z. o požiarnej ochrane.

Meno: _____
Adresa: _____

1. KAŽDÝ, KTO SPOZORUJE POŽIAR, JE POVINNÝ

a) okamžit sa uvoľniť vzniknutý požiar hasiacim prístrojom, napr. rohom dostupným spôsobom podľa charakteru horiacej látky.
b) vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb.
c) ak nie je možné požiar uhasiť jednoduchým spôsobom, napr. hasiacim prístrojom, vodou a pod., treba bezodkladne ohlásiť.

2. POVINNOSŤ HLÁSIŤ POŽIAR

Každý je povinný ohlásiť neodkladne na určenom mieste vzniklý požiar, alebo zabezpečiť jeho ohlásenie. Pri požiare v organizácii voláte **112** alebo: _____
V hlásení uviedť: **kde volá, kde horí - čo horí, číslo telefónu, odkiaľ voláte.**

3. POMOČ PRI POŽIARE

Každý je povinný pri požiare urobiť potrebné opatrenia pre záchranu ohrozených osôb, uhasiť požiar ak je to možné, alebo vykonať potrebné opatrenia k zamedzeniu jeho šírenia. Každý je povinný poskytnúť osobnú pomoc jednotke požiarnej ochrany podľa výzvy vyššieho náčelníka.

4. SPÔSOB VYHLÁSENIA POŽIARNEHO POPLACHU

Požiaru poplach sa vyhlasuje výstrikom **HORÍ**, telefónky na číslo **112** alebo: _____

5. POVINNOSTI PRI VYHLÁSENÍ POŽIARNEHO POPLACHU

Povinnosť vyššieho požiarnej ochrany: _____

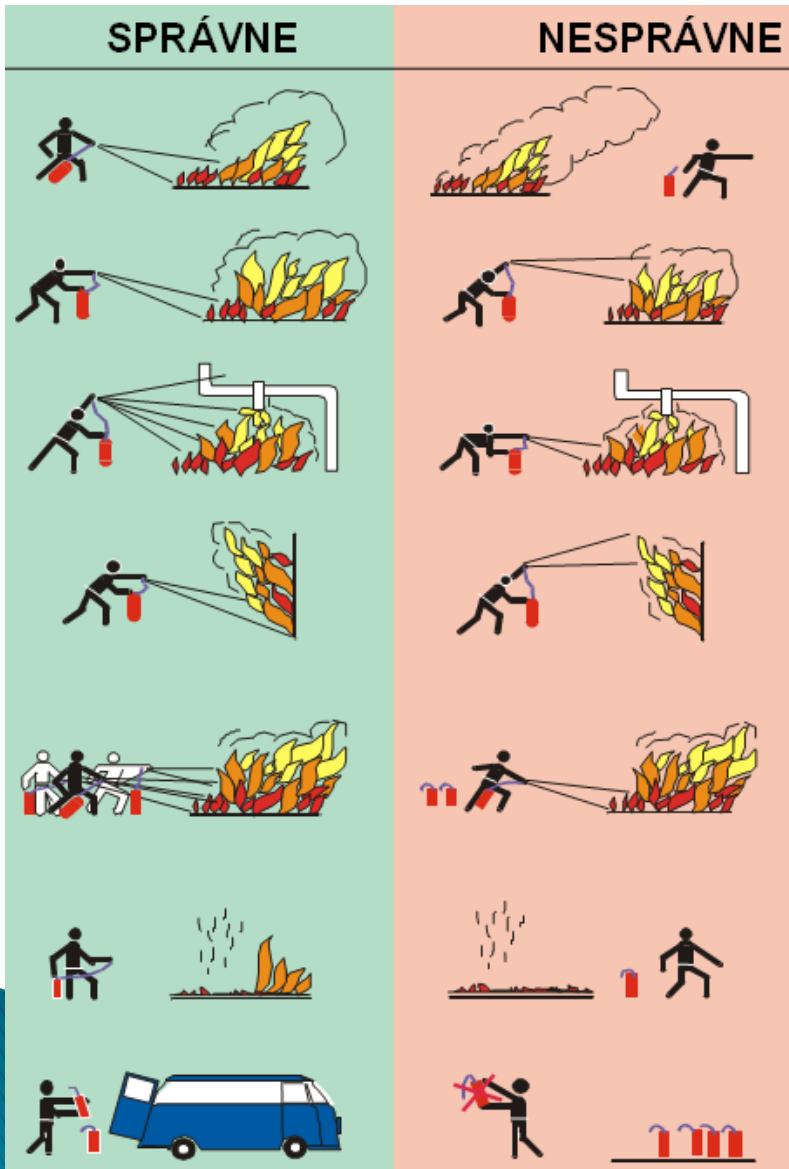
Povinnosť ďalších osôb: _____

6. DÔLEŽITÉ TELEFÓNNE ČÍSLA

Telefónná výzva	112	_____	_____
Hasičská a záchranná služba	150	_____	_____
Polícia	158	_____	_____
Záchranná zdravotná služba	155	_____	_____
Elektrárne	_____	_____	_____
Plynárne	_____	_____	_____
Vodárne	_____	_____	_____
Vedec organizácie	_____	_____	_____
Ostatné odborné zariadenia	_____	_____	_____

www.ATIGA.cz 0168-1

Taktika zdoľovania požiaru

Požiar hasiť v smere vetra

Plošné požiare začať hasiť spredu

Kvapkajúce a tečúce látky hasiť zhora nadol

Horiacu stenu hasiť zdola nahor

Súčasne použiť dostatočný počet HP

Nezabudnúť na možné doháranie

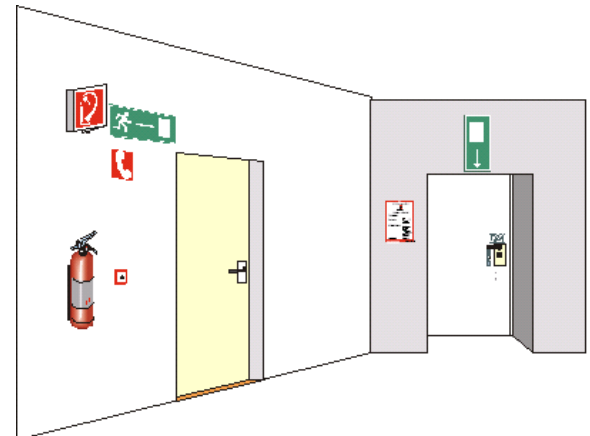
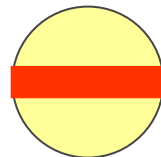
Použité HP dať doplniť

Únikové cesty a núdzové východy

- musia byť trvalo voľné
- musia viesť čo najkratšou cestou na voľné priestranstvo alebo do bezpečného priestoru.
- dvere núdzových východov sa musia otvárať smerom von
- únikové dvere nesmú byť uzamknuté
- núdzové východy nesmú byť posuvné alebo otáčavé dvere

- únikové cesty a núdzové východy sa musia označiť značkami

**POŽIARNY
UZÁVER**

Bezpečnostné a zdravotné označenie

Značka na ochranu pred požiarmi:

Požiarňa hadica

Rebrik

Hasiaci prístroj

Telefón na núdzové
volanie v prípade
požiaru

Určenie smeru (doplnková informačná značka)

Oprávnenia štátneho požiarneho dozoru

- Vykonávať kontroly v objektoch a prevádzkach
- Vylúčiť vec z používania
- Zakázať činnosť
- Zastaviť prevádzku
- Nariadiť poskytnutie osobnej alebo vecnej pomoci pri zdolávaní požiaru
- **Uložiť postih** v správnom konaní
 - *do 8 298/16 596 €* právnickej alebo fyzickej osobe – podnikateľovi.

**ĎAKUJEM ZA
POZORNOST**

